

Олена Слюніна

ЛІНГВОПОЕТИЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПРИРОДНОЇ СТИХІЇ ПОВІТРЯ В ПОЕТИЧНОМУ МОВЛЕННІ ПАВЛА ГІРНИКА

У статті розглянуто особливості лінгвального вираження концепту повітря в поетичній картині світу Павла Гірника через дієслівні та прикметникові метафори.

Ключові слова: концепт, семантичне наповнення, повітря, вітер.

Поетичні голоси 80-х – 90-х років ХХ століття різняться за емоційною напругою: поряд з поетами-новаторами Ю. І. Андруховичем, В. Д. Герасим'юком, І. А. Малковичем, І. М. Римаруком на ниві літературного слова працюють поети-традиціоналісти В. О. Базилевський, П. М. Гірник, Л. В. Голота, Л. М. Талалай, П. М. Мовчан, чію поезію часто через відсутність надскладної метафоричності та ідеологічних закликів називають «тихою», «канонічною» або «традиційною». У поетичному світогляді зазначеного періоду широко представлено трансцендентальні мотиви, художньо-естетичний потенціал збагачується за рахунок звернення до естетики міфологічних, фольклорних уявлень, історичної пам'яті народу, а також через гостре переживання майстрами художнього слова таких екзистенціальних проблем, як швидкоплинність земного буття та самотність людини в багатомільярдному світі.

Серед сузір'я сучасних поетів-традиціоналістів помітне місце посідає П. М. Гірник – лауреат національної премії імені Т. Г. Шевченка 2009 р. Його слушно називають «спадкоємцем шевченківської інтонації», продовжувачем традицій Є. П. Плужника та П. Г. Тичини [3]. Творчість цього видатного митця є маловивченим явищем в українській літературі. Поетична спадщина П. М. Гірника здебільшого проаналізовано в роботах літературних критиків. Зокрема, високо поцінують його художній таланти П. І. Осадчук, М. Ф. Слабошпицький, М. С. Якубовська. Так, однією з особливостей художнього почерку поета М. Ф. Слабошпицький називає зовнішню скромність його лірики: «Поетичні знахідки в молодого автора, – говорить дослідник, – не заакцентовані надмірно, не виставлені напоказ, як товари у вітрині магазину, вони підпорядковані головному задуму і заховані в самісіньку глибину вірша» [4, с. 75]. А ось П. І. Осадчук звернув увагу на філософсько-історичну спрямованість поезій П. М. Гірника: «Є щось у поета від баладних козацьких, від історичних пісень» [5, с. 5]. М. С. Якубовська, характеризуючи творчу манеру майстра художнього слова, відзначає, що в багатьох його віршах «зосереджується самотність як спосіб вияву буття особистості ліричного героя, який намагається підсумувати пройдений шлях, збираючись на новий виток дороги» [16, с. 576]. Цієї ж думки дотримується й Н. П. Анісімова, яка підкреслює, що особливість індивідуального стилю поета виявляється в інтонації глибокої ліричної замисленості, елегантного суму, відчуття самотності. «Проблема відчуження, результатом якої є самотність людини, стає наскрізним екзистенціалом поетичного світу П. М. Гірника, – пише дослідниця. – Його трактування суголосне концепції С. К'єркегора про самотність, яка є передусім наслідком виходу людини за межі буденності – у буття героя» [1, с. 490].

Оскільки творчість П. М. Гірника не вивчена з позицій мовознавства, то видається актуальним дослідити специфіку лінгвального вираження окремих концептів у поезіях цього майстра слова. Таким чином, метою статті є лінгвопоетичний аналіз вербалізації концепту **ПОВІТРЯ**. Розглянувши мовне втілення цього концепту в збірках «Спрага» (1983), «Летіли гуси» (1986), «Китайка» (1994), «Коник на снігу» (2005), «Смальта» (2006), було встановлено, що концепт **ПОВІТРЯ** постає як макроутворення – у його складі виділяємо низку мікроконцептів, серед яких провідну позицію у творчості П. М. Гірника займає мікроконцепт **ВІТЕР**. Ще за часів античності представник Мілетської філософської школи Анаксимен говорив, що вітер – це повітря в активному вияві.

Мовну репрезентацію концепту **ВІТЕР** досліджували І. Грицик, Т. М. Берест, С. Я. Єрмоленко, Н. М. Корнодудова, Н. В. Осколкова, І. Б. Циганок. Проблему експлікації концепту **ВІТЕР** в українській мові висвітлює й Л. А. Лисиченко у своїй монографії: «Значення» концепту як ментального явища в силу його складності передається в мові не окремим словом, а лексико-семантичними мікрополем мовних елементів, що можуть сполучатися в текстах із ключовим словом концепту, – наголошує авторка. – Наприклад, концепт «вітер» виражається не тільки цим словом, а і численними словами, що характеризують його за силою (*вітер, вітриган, вітрило, вітерець, буря, ураган*), за напрямом (*північний, південний, східний, західний*), а також за проміжними напрямками (*південно-східний, північно-західний*), за додатковими погодними умовами (*хурделиця, завія, завірюха*), за локальними ознаками (*тайфун, торнадо, бриз, мусон, майстро, трамонтан*). Таке

широке уявлення про концепт «вітер» складається як сума спостережень різних носіїв мови, у кожного з яких окремо *вітер* може пов'язуватися з окремим комплексом ознак» [12, с. 22].

Семантико-символічне наповнення концепту найяскравіше, на думку І. Грицик, репрезентує такий аспект, як *вітер-вісник*. Автор наголошує на здатності вітру переносити інформацію. Ним виділено кілька груп, де «об'єктом перенесення є: а) звук-голос; б) звістка, інформація; в) формально названа людина (люди)» [9, с. 48].

На матеріалі морської термінології Н. М. Корнодудова аналізує семантичні зсуви лексико-семантичної групи «Вітер». Дослідниця виділяє кілька семантичних ознак вітру, серед яких основними називає рух/переміщення та інтенсивність [11, с. 125].

У царині художнього мовлення концепт вітер розглядає І. Б. Циганко, який намагається з'ясувати семантико-функціональну специфіку образу вітру в поетичному мовленні Є. Ф. Маланюка. Автор зазначає, що «в контексті всієї мовотворчості Є. Ф. Маланюка виявляються два напрямки авторського бачення образу вітру. Коли поет говорить про волелюбність, оновлення чогось, швидкоплинність і легкість, вітер постає як явище природи з благотворною силою, якщо ж ідеться про нестриманість, неспокій, гнів, сум, перешкоди, то виступає руйнівною силою» [15, с. 157].

В 11-томному Словнику української мови запропоновано таку дефініцію слова *вітер*: «Більший або менший рух потоку повітря в горизонтальному напрямі» [14, с. 687]. Це значення є домінантним у поезії П. М. Гірника: *Буде вітер, буде хмара / Грозова* [7, с. 23], *Занімили чорні хмари. / Занімили – посивіли. / Тільки вітер* [4, с. 36], *А вітер попів сіє по стерні* [7, с. 63], *Наче мальва суха, що насіння кидає на вітер* [4, с. 68], *Тільки вітер і попів над нами* [7, с. 95]. У цих прикладах семантика слова *вітер* повністю збігається зі словниковим коментуванням. *Вітер* постає *явищем природи, погодною умовою*.

У більшості культур та релігій повітряна стихія має амбівалентну природу, постаючи в ролі живого дихання всесвіту або ж уособлюючи руйнівну силу злих демонів. Широко використовується образ вітру й у художній літературі, де він здатний передавати цілу гаму почуттів героя – від піднесення до переживання глибокої меланхолії. Завдяки цьому концепту поету вдається передати тривогу, передчуття чогось лихого, втрати, горя. Розглянемо, які лінгвістичні засоби використовує майстер слова, описуючи прощання козака з коханою перед битвою: *Над пущою вітер невтішно гуде, / І хмари – мов коні зловісні. / Безжальний, чорний ворог іде. / Бувай, о бувай, Марисю* [5, с. 26]. Душевний стан неспокою передано майстром слова за допомогою звукового образу вітру, який створює дієслово *гуде*. В атмосферу тривоги вводить і сполучуваність лексеми вітер з прислівником *невтішно*, а також порівняння хмар зі зловісними кінями, через яке передано інтенсивність та швидкість повітряної стихії, оскільки пересуватися по небозводі хмари можуть лише під впливом повітряних потоків.

Семантична площина *вітер – життєві негаразди* виразно виявлено в рядках: *Перебуду з тобою лихий вітролом, / Не обмовлюсь про кпини, про болі і муки* [4, с. 57], де концепт **ВІТЕР** вербалізує лексема *вітролом*. Зазначимо, що в Словнику української мови це слово витлумачено як «бурелом» [14, с. 689], «сильний вітер (ураган), що ламає дерева в лісі» [14, с. 257]. Посилує негативний компонент епітет *лихий*, а також слова самого поета, який, переживши кпини, болі та муки, намагається про них надалі не згадувати.

Змальовуючи образ вітру, П. М. Гірник рідко вживає зорові образи, оскільки вітер неможливо побачити, а тільки почути його звук чи відчути силу. Однак іноді через вживання епітета на позначення кольору *чорний* поет інтенсифікує в складі концепту значення *негаразди, ворожість*. Читаємо: *Танцюймо востаннє, без слова і крику. / Коли й охолонем на чорних вітрах, / То прийде з весілля заплакана скрипка / І пісню поставить у нас в головах* [5, с. 15], *Рушай, козаче! / Чорна хуртовина / Тебе жене в холодну чужину* [5, с. 64]. «У слов'янській міфології, – зауважує І. Б. Циганок, – серед вітрів виділяються добрі і злі» [15, с. 157]. Саме до «злих» вітрів зараховують *вихор, бурю, ураган, хуртовину, завірюху*. Таким чином, уживаючи лексему *хуртовина*, П. М. Гірник підкреслює негативний смисловий компонент у складі концепту. Ще більш показовою в цьому плані є наступна ілюстрація, де вміщено індивідуально-авторське порівняння ліричного героя зі шрамом на скелі: *Дорога додому, сніги по війні, / Відлуння, що впало на трави. / Ти йдеши, ти не маєш ні сліз, ні вини... / Означений вітром, як шрам на скелі, / У чорній сорочці на свято* [7, с. 33]. Під дією руйнівної сили вітру на скелях утворюються тріщини, що нагадують рубці. Такі ж глибокі шрами залишає в душах людей війна, руйнуючи домівки, забираючи рідних. Промовистим художнім фактом є усвідомлення ліричним героєм себе на святі, зодягненим у чорну сорочку, адже його дітям доведеться «покидатись в золі» [7, с. 33], а сестра «лишилась вдовою» [7, с. 33].

Окрім свої власних переживань, поет також вболіває за долю батьківщини, відтак, концепт **ВІТЕР** вміщує в собі значення «соціальні негаразди»: *Тобі, Вітчизно, під всіма вітрами / Судилося чекать і ворожить* [4, с. 13].

У мовно-поетичних сюжетах П. М. Гірника переважають емоції туги, печалі та смутку. Поет часто використовує образ вітру для інтенсифікації цього почуття, вибудовуючи семантичну площину **вітер – печаль**: *А я боюся нині розуміти, / Яка печаль між нами пролягла, / І чути вітер, скрижанілий вітер, / Що душу розтина на два крила* [5, с. 52]. Дотиковий образ вітру створює прикметник із семою 'холод', однак цей холод співвідносний з почуттям глибокої печалі. Мінорної тональності образ вітру набуває і як елемент осінньої завмираючої природи: *Оце й усе... / Тоненький лід на голосі. / Осінній вітер віє по душі* [5, с. 68]. Тут вітер також співвіднесений із поняттям глибокого суму, який переживає автор, що виявлено в дії стихії на душу ліричного героя. Промовистим фактом є сполучуваність ключового слова з прикметником *осінній*, адже в літературній традиції осінь часто осмислена як пора печалі та суму. Привертає увагу й звуковий образ вітру в такому контексті: *«Ще лихі колядують вітри навесні / І завії проймають до самого серця»* [4, с. 57]. У цьому вірші негативний оцінний компонент представлений через використання прикметника *лихі*, а також метафори *завії проймають до самого серця*, де маємо перенесення холоду та пронизливості вітру в площину внутрішніх переживань автора. Подібні інтенції помітні й у рядках *Там, де вітри гомонять і холонуть серця* [5, с. 48], де метафоризація образу здійснюється на основі співвідношення холодно у природі – холодно в душі. Подібні значення має лексема *хуртовина* в такій поезії: *Лиши собі пекельну хуртовину / І, як останній, як найтяжчий гріх, – / Ту стежечку круту і не єдину, / Якою ти до матері не встиг* [4, с. 12]. Тут йдеться не про заметіль як погодні умови, а про давній біль ліричного героя, який виникає під впливом почуття провини. Підкреслює цей факт вживання епітету *пекельна*, тобто така, що здатна обпикати, мучити. Важливим елементом при цьому є вказівка на те, що цю хуртовину герой носить у себе в душі. Осмислення вітру як символу печалі помічено й в інших віршах: *Свічечка на протязі журби – / Вихопить з пільми знайомі риси / Вічних тем, запитань і шукань»* [5, с. 58], *«Яка там печаль – / Хуртовина / Останнього віча* [8].

У межах концептосфери «емоційний стан людини» вітер може передавати психологічний стан самотності. Отже, концепт збагачується смисловим наповненням **самотність: Безлюдний світ, і вітер – гультя** [4, с. 26]. Виразно мотив самотності проглядає в думках смертельно пораненого козака, якого не буде навіть кому поховати: *Вовки поховать мене, а вітри відспівають* [4, с. 40]. Інколи автор порівнює себе з самотнім вітром: *Заблукаю в косах, як самотній вітер, / Нахились до вуха... й промовчу* [4, с. 28]. Гостре переживання відірваності від рідної землі також передано за допомогою персоніфікованого образу стихії: *Не займай мого серденька у лихий годині. / Голоситимуть за мною вітри на чужині* [4, с. 68].

Через ознаки мінливості та постійного руху стихія вітру усвідомлювалася носієм змін, що зумовлює появу у світоглядній парадигмі П. М. Гірника такої семантичної площини, як **вітер – переміни**: *І вже я не тут, бо лежати не сила. / Оновлений вітер жене каламуть* [4, с. 71]. За таких умов вітер сприймається автором як явище природи з благодійною силою, оскільки наділений здатністю розвіяти лихоліття та тривогу. Цікавим при осмисленні вітру як повороту до чогось нового є індивідуально-авторське усвідомлення вітру як певної гри: *Герої, бавтесь в державу, / В квача, у дурня, у слова, / У вітер, що колись повіє* [7, с. 128]. Роздумуючи про можливість настання змін у світовому масштабі, поет звертається до прийому персоніфікації стихії: *І шалений вітер молодечим свистом / Розгойда планети заспану колицку* [4, с. 41].

Лінгвальний образ вітру в ліриці поета передусім пов'язаний з модусом перцепції: слуховим, дотиковим та зоровим. Основним рівнем сприйняття концепту є звуковий. При характеристиці слухових образів доцільно виділити дві групи. До першої будемо зараховувати безпосередньо звуки вітру, а до другої – звуки, які витворені за участю стихії. Отже, у першій групі слуховий образ вітру створено за допомогою дієслів із семою 'звук': *плаче, гуде, стогне, свистить* тощо: *Гули, зірвавши якорі, / Вітри у щоглах крокв* [4, с. 19], *Застогнуть вітри, у Дніпро посуваючи кручі* [5, с. 60], *Гули вітри за нашими дідами, / А завівають попелом і нас* [4, с. 55], *Говоріте, ліси і гаї, / Та не вітром, а духом* [6, с. 25], *Хай гудуть над землею вітри німоти* [4, с. 58], *Софіє, наречена і вдова, / По кому вітер плаче у бійницях* [4, с. 16]. Наведені предикативні конструкції є загальноновживаними метафорами. Однак трапляються у творчості П. М. Гірника й оригінальні поетичні трансформації. Так, при характеристиці звукових образів вітру привертає увагу ботаноморфна метафора *В широкім полі смичок тополі / Торкає вітру ледь чутні струни* [4, с. 46], де семема 'вітер' та 'тополя' збагачені семою 'тогожний музичному інструменту'. Цікаво розглянути й антропоморфну метафору *«До вуст приклав сопілку вітер»* [4, с. 45], у якій асоціацію побудовано на основі зіставлення дії

людини, що грає на музичному інструменті з шумом повітряної стихії. Зауважимо, що метафори, де звук вітру порівняний з грою на музичних інструментах, мають міфологічне підґрунтя, оскільки, як зазначає О. М. Афанасьєв, «винахідниками музичних інструментів вважалися боги, володарі гроз, віхол та вітрів» [2, с. 94].

У лінгвально-поетичних контекстах П. М. Гірника слуховий образ вітру може розгортатися й без вживання лексем на позначення концепту: *Нітелень. Ліс затих і замовк. / Вечоріло* [4, с. 33], *Рипить верба* [4, с. 14], *Були струмки грайливі і тверезі. / Диміла декорація зими. / Дуби терпіли мовчки. А берези / Вже лопотіли першими крильми* [4, с. 33], *Не кричить солов'ї, не шуміте, ліси, / пожуримося, доле* [4, с. 38], *Ще на кручах рипить, як порожній вітряк, / У сльотаву негоду пра-Київ* [4, с. 48]. У наведених ілюстраціях звуки утворюються за участю вітру, однак іншими реаліями: *лісом, деревами, вітряком*.

Моделюючи образ вітру, П. М. Гірник також звертається й до дотикових відчуттів, які створено через вказівку на силу вітру: *Шалений вітер. Чорне поле. / Дубів розвихрені чуби* [4, с. 55], *Хай нахилиє траву забуття не роса – / Дужчає вітер, і мова стискається важче* [5, с. 9], *По дорозі по останній / Чи то чайка, чи то мати, / Чи то вітер, чи то лютий, / Чи вуста, чи неслухняні – / Козака несуть...* [4, с. 36], *І небо, і кручі, і вітер щосили, / І голос високий німіє до млості, / І кряче минуле з тої могили, / Де тліли шаблі і подлубані каті* [5, с. 39], *Вже дзвони б'ють по під грудьми / І в небо падає Софія, / Аж вітер бані обдима!* [4, с. 17].

Дотикові образи створюються також через вказівку на ступінь тепла повітряних мас. У мові такі інтенції забезпечуються переважно валентністю з прикметниками, що є носіями семи 'холод', а також відповідним контекстом: *Дорога. Небо. Три тополі. / Холодний вітер у лице* [6, с. 27], *І чути вітер, скрижанілий вітер* [5, с. 52], *Зимна осінь. Вітряно і кволо. / Дві вікні, дві стулі, дві сльози»* [7, с. 52], *Оце вже і вдома. / Холоне під вітром калина* [5, с. 41]. Оригінально холодність вітру передає поет через зооморфну метафору: *І вітер ліг до ніг – холодний пес* [4, с. 37]. Цілком можливо, що такий образ міг виникнути під впливом фразеологізму *собачий холод*. Варто відзначити, що зооморфні метафори не є характерними для опису вітру в поетичному мовленні П. М. Гірника, однак викликають великий інтерес, оскільки в них особливо яскраво виявлені індивідуально-авторські переосмислення концепту. Наприклад, при змалюванні осіннього пейзажу автор через анімалістичне порівняння вітру з жовтим оленем передає швидкоплинність часу: *Поруділим потічком сухого возню / Лється плац чарівниці босої / На дерева... Очима тебе зупиню, / Акварельне видиво осені! / Вітер оленем жовтим летів через ліс, / Загубився і цез, як спалах. / Тільки руки обвуглені білих беріз / Ледь знялися над ним і упали* [4, с. 33]. Таким чином, стає зрозумілим використання епітету *жовтий*, що можна пояснити художньою палітрою осені, яка розмальовує навколишній світ жовтими, оранжевими, багряними фарбами.

Характерною ознакою лінгвального образу вітру у віршованій творчості П. М. Гірника, як вже зазначалося, є наскрізний антропоморфізм. Пояснюється таке осмислення стихії міфологічними уявленнями про вітер як живу істоту – народна свідомість не може сприймати природу як мертву та бездушну, багата уява наділяє явища неживої природи людськими рисами та прагненнями. Вітер не став винятком. У поетичній мові П. М. Гірника одухотворення стихії забезпечено через уживання дієслів із семами 'рух' та 'звук'. Як і людина, вітер має здатність *говорити, плакати, співати, рухатися та ходити*: *Прийдуть вітри з попелища, де сталася хата. / Мовчки мені і матусі налиють вина. / Проводи, мамо. Ми знову зустрілись на гробі* [7, с. 48], *Про степи широкі, де гуляє вітер* [4, с. 41], *От і джерела взялися питьмою / От і громи відгули. / Вітер гуляє над тою золою, / Де ночували орли* [7, с. 108], *Заходить вітер просто в двері. / Навпомацки залазить в ніч, / Гуде і кублиться в папері. / Йому не спиться. І мені / Чомусь мовчиться і не спиться* [4, с. 53], *Гудуть вітри на різні голоси* [4, с. 24]. Поодинокими є контексти, у яких вітер конкретизується як жива істота, набуваючи рис людського організму: *І вітер задихане скло / Пече крижаними очима* [8], *За тобою білі руки / Завірюха ломить* [4, с. 33]. Олюднення стихії простежено в порівнянні байдужих друзів з віхолою: *То хай би друзі не приїхали, / Бо з ворогами рада є / А ці сидять собі, як віхола, / І теревенять про своє* [7, с. 122].

Мистецтво поезії народжене з глибин сучасності й народного духу. Повністю цю тезу підтверджує поезія П. М. Гірника. Проаналізувавши мовний матеріал кількох збірок майстра слова, робимо висновок, що лінгвальне вираження концепта ВІТЕР у ліриці поета має підґрунтям міфологічні уявлення, поетичну традицію та індивідуально-авторську візію. Для досліджуваного концепту характерним є таке смислове наповнення: *вітер – погодна умова, явище природи, вітер – життєві негаразди, вітер – печаль, смуток, вітер – самотність, вітер – переміни, вітер – жива істота*. Доволі часто концепт ВІТЕР наповнений у поетичній моделі світу П. М. Гірника дієслівними

метафорами із семами 'звук' (*плаче, колядує, голосить, свистить, гуде*), 'рух' (*прийде, гуляє, заходить*), прикметниками із семами 'холод' (*холодний, скрижанілий*) та 'сила' (*шалений, лютий*). Ще однією характерною рисою творчої манери художника слова при змалюванні образу вітру є наскрізний антропоморфізм. Отже, концепт ВІТЕР є важливим виразником ціннісних світоглядних орієнтирів П. М. Гірника, а багатство та оригінальність семантичних модифікацій цього образу засвідчує самотність та неповторність поетичного стилю майстра слова.

Перспективу дослідження вбачаємо в дослідженні інших ключових концептів ідіостилю П. М. Гірника.

ЛІТЕРАТУРА

1. Анісімова Н. П. Стоїть душа віч-на-віч з самотою...: художнє вираження екзистенціалу самотності в поезії Павла Гірника / Н. П. Анісімова // Актуальні проблеми слов'янської філології. – 2009. – № 21. – С. 489–501.
2. Афанасьев А. Н. Дерево жизни : [Избранные статьи] / А. Н. Афанасьев. – М. : Современник, 1982. – 464 с.
3. Гірник П. М. Біленька хата під соломою – рай на Україні [Електронний ресурс] / Інтерв'ю. – Режим доступу : <http://sumno.com/article/pavlo-girnyk-bilenka-hata-pid-solomoyu-raj-na-ukra/>.
4. Гірник П. М. Спрага : [вірші, поема] / П. М. Гірник. – К. : Радянський письменник, 1983. – 78 с.
5. Гірник П. М. Летіли гуси [поезії] / П. М. Гірник. – К. : Молодь, 1988. – 80 с.
6. Гірник П. М. Смальта : [поезії] / П. М. Гірник. – Хмельницький : Видавець А. А. Цюпак, 2006. – 64 с.
7. Гірник П. М. Коник на снігу : [збірка поезій] / П. М. Гірник. – К. : Факт, 2005. – 136 с.
8. Гірник П. М. Китайка [електронний ресурс] / П. М. Гірник. – Режим <http://poetry.uazone.net/hirnyk/>
9. Грицик І. Символозначення вітер-вісник у смисловій парадигмі архетипу вітер / І. Грицик // Матеріали до українського мистецтвознавства. – 2002. – № 2. – С. 47–49.
10. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності (стилістика та культура мови) / С. Я. Єрмоленко. – К. : Довіра, 1999. – 431 с.
11. Корнодудова Н. М. Візуальне уявлення семантичних зсувів у морській термінології (на матеріалі дослідження лексико-семантичної групи «Вітер») / Н. М. Корнодудова // Мова і культура. – 2002. – Вип. 4. – Т. III. – Ч. 1. – С. 125–129.
12. Лисиченко Л. А. Лексико-семантичний вимір мовної картини світу / Л. А. Лисиченко – Харків : Видавнична група «Основа», 2009. – 191, [1] с.
13. Осколкова Н. В. Особенности структуры эстетического поля денотативного класса <ветер> (на материале русской поэзии XVIII-XX вв.) : автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. филол. наук : спец. 10.02.01 «Русский язык» / Н. В. Осколкова. – Архангельск, 2004. – 26 с.
14. Словник української мови: В 11 тт. / за ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1970. – Т. 1. – 801 с.
15. Циганок І. Б. Концепт *вітер* у поетичному мовленні Є. Ф. Маланюка / І. Б. Циганок // Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. – 2006. – № 20. – С. 155–158.
16. Якубовська М. С. У дзеркалі слова : Есеї про сучасну українську літературу / М. С. Якубовська – Львів : Каменяр, 2005. – 751 с.

Olena Slyunina

Linguo-poetic interpretation of the nature element air in the poetical speech of Pavlo Hirnyk

The peculiarities of the lingual expression of the concept «air» in the poetical model of the world of Pavlo Hirnyk are described in the article.

Key words: concept, semantic sphere, air, wind, Pavlo Hirnyk.